

ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΝΘΩΝ

ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΣ

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ: 12 ΙΟΥΛΙΟΥ 1887. | ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ι. Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Α'. Τόμ. Β'. — ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ — Φυλ. ΙΗ'. ΑΡΙΘ. 44

Ποιήσεις: Ε. Μαρτινέγκου, Α. Βαλκωρίτου, Ι. Σκυλίτση, Δ. Λάκωνος, Ι. Κρασά, Βιργινίας Ευαγγελίδου, Ι. Βηλαρά, Η. Σταύρου, Φωτεινής Οικονομίδου, Ι. Καρασούτσα, Ε. Στρατουδάκη, Σ. Μαρτζώκη, Ι. Τσακασιάνου, Έτοιμορόπου. — Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, υπό Σ. Δε Βιάζη.

Ο ΤΥΓΓΟΣ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΟΣ

ΥΠΟ ΕΛΙΣΑΒΕΤΙΟΥ ΜΑΡΤΙΝΕΓΚΟΥ.

Γειά σας, 'γειά σας, τρυγητάδες,
Πάρτε, 'γειά σας, τὰ καλάθια,
Μὴ σὰς μέλη ἢ κκοπαθεία,
Γιατὶ ἡ ὥρα τὴν καλεῖ.

Μὴ σὰς μέλη ἂν καίη ὁ ἥλιος
Καὶ ἀνυπόφερτη εἶναι ἡ λαύρα,
Τὰ σταφύλια ὠραῖα καὶ μαῦρα
Ὅ καθένας σας θωρεῖ.

Μὲς 'ς τὰ πράσινα τὰ φύλλα
Τὰ γλυκοφιλεῖ τὸ ἀέρι
Καὶ προσμένουνε τὸ χέρι
Ποῦ ἀπ' αὐτὸ θε' νὰ κοποῦν.

Ἔχετε ψυχὴ καὶ θάρρος,
Ὅλοφώτιστη εἶναι ἡ 'μέρα,
Ἄφ' τὸν ἥσυχον αἰθέρα
Σύγνεφα δὲν ἀπερνοῦν.

Ἄς ἰδρώσουμε' αὐτὴ ἡ λαύρα
Ποῦ νὰ ἰδρώνουμε μᾶς κάνει,
Αὐτὴ ἡ λαύρα θὰ μαράνη
Τὸν ὀλόγουμο καρπό.

Ψυχὴ, ἀδελφίκα, καὶ μακρὴ
Ἄ τὸ ἐσᾶς νὰ 'ναι ἡ διχόνοια,
Εἰς τὰ ὀλότρωτα τ' ἀλώνι
Ρίψετε τὸ θησαυρό.

Θησαυρὸ ποῦ ἡ Πρόνοια δίνει
Εἰς ἀνταμοιβὴ τοῦ κόπου
Γιὰ τὸν ἰδρωτὶ τοῦ ἀνθρώπου
Ποῦ σταλαῖζει ὀλημερνίς.

Γειά σας καὶ ὕστερα 'ς τὸν ἴσκιο
Ὅλοι ἀντάμα μαζωχθῆτε
Γιὰ νὰ φᾶτε, γιὰ νὰ πιῆτε
Μὲς τὰ λούλουδα τῆς γῆς.

Καὶ τὸ βράδυ, ὅταν πλησιάζη
Εἰς τὸ τέλος τῆς ἡμέρας,
Ποῖος ἄς πιᾶσῃ τῆ φλογέρα,
Ποῖος τρυγοῦδι ἐρωτικό,

Ποῖος ἀπέναντι 'ς τὸν ὄχθο
Τὴν ἀγάπη του ἀν ξηνοῖξῃ
Ἐμπροστὰ 'ς ὅλους ἄς δεῖξῃ
Πόσο εἶναι ἄξιος 'ς τὸ χορό.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΒΑΛΛΩΡΙΤΟΥ

Η ΑΓΡΑΜΠΕΛΗ

Λέγ' ἢ ἀγράμπηλη μυριανθισμένη
 Ὡς τὸν ἄγριο πλάτανο ποῦ τὴ θωρεῖ
 Καὶ μὲ τὸν ἴσκιό του συχνοδιαβαίνει
 Πάντοτε ἐπάνω της βράδου κι' αὐγὴ·

«—Δένδρο 'περήφανο μὲς' ὅς τὸν ἀγέρω
 Τὰ φύλλα, οἱ κλόνοι σου θεασομανοῦν·
 Βρίσκες στενόχωρη τώρα τὴ σφαῖρα;
 Τ' ἄστρα, τὰ σύγνεφα δὲ σὲ χωροῦν;

«Τρέχει ὅς τὴ ρίζα σου νεράκι κρύο,
 Βυζάνεις ἀκοπα τὴν καταχνιά,
 Κ' ἐμένα ἐζήλεψες σὺ τὸ θηρίο
 Γιατὶ μ' ἐπότιζε λίγη ἴδρωσις;

«Τί θέλεις, πλάτανε, τί μοῦ γυρεύεις;
 Διῶξέ τὸν ἴσκιό σου κ' εἶμαι μικρή.
 Τ' ἄνθη μου ἐπάγωσεν, μὴν τὰ παιδεύεις,
 Ἄς τον τὸν ἥλιο μου νὰ τὰ χαρῆ... »

«—Ξανθὴ μου ἀγράμπηλη, τί μὲ φοβάσαι;
 Θέλεις νὰ σέρνεις πάντα ὄρφανή,
 Μονάχη σου, ἔρημη τὴ νύχτα νᾶσαι
 Νᾶχης κρεβάτι σου λιθάρι, γῆ;

«Τ' ἄνθη ζευγάρισε μὲ τὴν ἀνδριά μου,
 Γένου βασίλισσα κ' ἐγὼ θρονί,
 Στηλώσου ἐπάνω μου... ὅς τὴν ἀγκαλιά μου
 Κάθε ἄλλο λούλουδο θὰ σὲ φρονῆ... »

Τὴν ἐξεγέλασε τ' ἄγριο πλατάνι,
 Τὴν ἐπερίπλεξε μὲς' ὅς τὰ κλαριά...
 Τί κρίμα πῶδωκες, ξανθὸ βοτάνι,
 Για λίγο ψῆλωμα τὴν παρθενιά.

Φτωχὴ κι' ἀνύπανδρη ὅς τὴν ἔρημιά σου
 Μούτανε τ' ἄνθη σου κρυφὴ χαρὰ
 Τώρα ὁ ἀρπάζουσε τὴ μυρωδιά σου
 Τὰ νέφη κι' ἀνεμὸς ποῦσαι κυρά.

ΑΣΜΑΤΙΩΝ

Τί δροσερὴ αὐγὴ!
 Κατέβα ὅς τ' ἀκοογιάλι·
 Ὁ ἥλιος πρὶν ἐβγῆ,
 Κατέβα τὴν αὐγὴ.

Ἦσαν περισσότερά,
 Κατέβ' ἀπὸ τὰ ὄρη,
 Ἐθάνατή μου κήρη,
 Ὡς τὰ κρύσταλλα νερά!

Ἡ θάρκα περιμένει
 Μὲ τὸ χρυσὸ κουπί·
 Ὁ κωπηλάτης θέλει
 Δυὸ λόγους νὰ σοῦ 'πῆ.

Θυμᾶσαι μὲ φερά;...
 Ὅλιγο νὰ πνιγοῦμε·
 Φουσκώσαν τὰ νερά,
 Ἄφρισαν φοβερά!

Ἰούλιος, 1843

Κ' ἐγὼ, χωρὶς φωνή,
 Πῶς σ' ἐβλεπ' ἀντικρῦ μου·
 Ξεχνούσα τὸ κουπί μου,
 Ἀπὸ τὴν ἰδουή!

Πλὴν τώρα ὁ γιαιλὸς
 Ἦσαν τὸ γάλα μοιάζει·
 Καθρέπτεις ὀμαλὸς·
 Ἄερας παντελῶς.

Ἦ τὰ ξάπτερα νερά
 Καὶ ὅς τ' ἄστρα πετραδάκια
 Γυρίζουν τὰ ψεράκια
 Καὶ παίζουν μὲ χαρὰ!

Ἡ θάρκα περιμένει
 Μὲ τὸ χρυσὸ κουπί·
 Ὁ κωπηλάτης θέλει
 Δυὸ λόγους νὰ σοῦ 'πῆ.

Ι. ΙΣΙΔΩΡΙΑΝΗΣ ΣΚΥΛΙΣΣΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΛΑΚΩΝΟΣ

ΜΕ ΗΡΗΝΘΗ

Εἰς τῆς λευκῆς ἀγκάλης τῆς τ' ἀρώματα μεθύων,
 Ἐνητός ἐγὼ, τρισόλιθιον Ἀγγέλων ἔζων εἶον·
 Παράδεισον ἐτύφην ὅς τὰ τρυφερά τῆς στήθην,
 Πλὴν μὲ ἤρνήθη!

«Σὲ ἀγαπῶ!» μοι ἔλεγε τὸ στόμα τῆς τ' ὠραῖον
 Κ' εἰς δάκρυ μὲ ἠτένιζεν ὁ ὀφθαλμὸς τῆς πλέων.
 Τώρα;... Τὰ πάντα ἔσβυσεν ἢ ἐπελθοῦσα λήθη,
 Καὶ μὲ ἤρνήθη!

Νὰ τὴν ἐμπνεύσω ἤθελα τοὺς πόθους μου εἰς μάτην·
 Τὴν δολιφόνον τοῦ παλμοῦ ἐπίστευσα ἀπάτην·
 Νὰ τὴν θερμάν' ἢ Δίτνη μου ποσῶς δὲν ἤδουήθη,
 Καὶ μὲ ἤρνήθη!

Καὶ ἡ ζωὴ μου ἔκτοτε κατὰ μικρὸν ἐκλείπει·
 Τὰ ρόδα τοῦ προσώπου μου ἐμάρανεν ἡ λύπη,
 Καὶ τοῦ θανάτου ἡ πνοὴ περὶ ἐμὲ ἐχούθη,
 Ἀφοῦ μ' ἤρνήθη!

Φυτεύσατε κυπάρισσον τοῦ τάφου μου πλησίον
 Καὶ γράψατ' εἰς τὸ μάρμαρον τὸ κατηφές καὶ κρῦον·
 «Ἡ πλάγος εὐτυχία μου ὡς ὄναρ διελύθη
 Ἄφ' οὗ μὲ ἤρνηθή η·»

ΓΑΪΔΑΡΟΣ ΚΑΙ ΛΕΟΝΤΗ

ΜΥΘΟΣ ΛΑΦΟΝΤΑΙΝΟΥ

Ἐνας γαΐδαρος μὲ δέρμα Λέοντος καλὰ ἐνδυμένος,
 εἰς τοὺς δρόμους ἐπερπάτει—ὁ δειλὸς—ἀνδρειωμένος!
 Φόβος ἦτανε καὶ τρόμος μὲ αὐτὴν τὴν πανουργία
 εἰς ἀνθρώπους καὶ εἰς ζῶα καὶ εἰς πόλεις καὶ χωρία.
 Ἄλλὰ δυστυχῶς τ' ἄερί φυσᾷ λίγο, καὶ τ' αὐτιά του
 Ἐξετρώπωνσαν κ' ἐφάνη ποῖος ἦταν ἡ ἀφ' ἐν τ' αὐτοῦ!
 Ὅλοι τότε μὲ τὰ ξύλα τὸν ἐπῆραν ἀπ' ὀπίσω....
 Τί ἀπεράσαν τὰ πλευρά του περιττὸν νὰ σᾶς ὀρίσω.—

Ὅποιοι ν' ἀπατήσῃ θέλει,
 Ὡς τὴν ἀρχὴν ἐπιτυχαίνει,
 Γρήγορα ὅμως τῆς ἀπάτης
 τὴν ἀνταμοιβὴν λαβαίνει.

Πολλοὶ μ' ἄλλων τῇ βοήθειᾳ
 Κάνουνε τὸ παλληκάρη,
 Ἄλλὰ μόλις μέινουν μόνοι,
 Τότε φαίνονται γαΐδαροι.

Πολλοὶ πτωχοὶ τὸν πλούσιον θέλουν νὰ ὑποκριθοῦνε
 Πλὴν γλιγῶρα ἔρχεται ἡ στιγμή π' ὅλοι μ' αὐτοὺς γελοῦνε.

I. Σ. ΚΡΑΣΣΑΣ

ΠΡΟ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Σ' εἶδον καὶ πάλιν, βασιλῆς,
 μὲ στέφος ἐξ ἀκτίνων,
 ὅσ' εἶδον νὰ κύπτης νὰ φιλῆς
 τὴν χεῖρα, ἦν ἐκτεινὼν
 ὁ βάρβαρος δεσποτικῶς,
 ὅς' ἐπίαζε τυραννικῶς,
 Παρθένον κρῖνον!

Σ' εἶδον ὑπὸ τὸ τρέμον φῶς,
 χρυσῶν φανῶν μυρίων,
 νὰ ὑποτάσσουσαι σαφῶς,
 ἐντὸς φρικτῶν ὀργίων,
 ὑπὸ φιλήματ' ἀσελγῆ...
 Τοὺς ὀφθαλμούς σου ἡ ὀργὴ
 πληροῖ δακρύων.

Καὶ ἡ χρυσῆ σου ἀλουργίς
 ριφθεῖσα ἐν τῷ ἔλει,
 ὑπὸ τυράννου μετ' ὀργῆς,
 τὴν ὄψιν του νεφέλη
 ἐσκίασεν ἐξ ἐντροπῆς
 ἵνα καλύψῃ εὐπρεπῆς,
 τὰ γυμνὰ μέλη.

Σ' εἶδον, καὶ πάλιν, Βασιλῆς,
 καθὼς δούλην ἐν λήθῃ...
 τὸν τυράννον Σου νὰ κηλῆς,
 αἰμάσσουσα τὰ στήθη.
 Ὑπὸ τὰ τεῖχη τὰ μακρὰ
 χέυουσα δάκρυα πικρὰ,
 οὐδὲν σὲ πείθει.

Ποῦ ἡ πορφύρα, πορφυρᾷ;
 τὸ σκηπτρον ποῦ, ὦ σέλας;
 Ὅποια, φεῦ! φρικτὴ ἀρὰ
 ἐκίνησ' ἐπὶ Σὲ θυέλλασι!...
 Καὶ κατεστράφ' ἡ θεῖα γῆ,
 ἐχάθη ἡ μαρμαρυγὴ
 ὑπὸ νεφέλας!...

Καὶ πλέκουσ' ὄνειρ' ἀμιγῆ
 χαρᾶς, παρηγορεῖσαι!...
 Ἴσως ἐκλάμψει τις αὐγὴ,
 καθ' ἣν δεσμία δὲν θά εἴσαι.
 Ἴσως νυμφίος συμπαθῆς
 σοὶ τείνει χεῖρα εὐπειθῆς...
 Ὡ μὴ λυπεῖσαι!

Ἐν Κων)πόλει τῇ 21 Μαΐου 1886

B. Π. ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΔΟΥ

ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΜΕΓΑΛΩΣΕΣ

Δὲ γνώριζα γιὰ ποιά κυρὰ τραγοῦδαγε ἡ καρδιά μου,
 Σ' εἶχε ἀπὸ νῆπιον ἄκονισμα καὶ τῶκρυφτε ἀπὸ μένα,
 Καὶ τώρα ποῦ μέγαλωσες, χρυφὴ βασιλίσσά μου,
 Ὅσα τραγοῦδια σῶγραψε ἔς τὰ φέρνω ἕνα ἕνα.

ΘΕΛΩ

Δροσιζς νὰ γένω στάλαμμα
 Νὰ ζῶ ἔς ὅ,τι σοῦ μιγάζει,
 Κ' ἡ ἀχτίδα τῶν ματιῶνε σου
 Ὑψηλὰ νὰ μ' ἀναβιάζῃ.
 Κι' ὅταν θὰ τρέχῃς μ' ὄνειρα
 Ὡς τοῦ ὕπνου τὴν ἀγκάλῃ,
 Νὰ κατεβαίνω πάλι
 Ὡς τὸν κρῖνο, ἔς τὴ μοσκιᾶ.

Νὰ γένω, θέλω, λούλουδο
 Κ' ἐμπρός μου ἄσ' ἀν διαβαίνεις
 Νὰ σβυῶ ἔς τὰ ποδαρχικὰ σου
 Καὶ σὺ νὰ μ' ἀποσβένῃς.
 Καὶ πάλι μ' ἕνα βλέμμα σου
 Νὰ ζῶ! καὶ νὰ θυμόνης,
 Καὶ πάλι νὰ μὲ λυόνῃς
 Ἀγάπη μου γλυκερά!

Μὲς τὸ γλυκὸ τὸν ὕπνο σου,
 Ἡ μάνα μου ἡ αὐγοῦλα
 Θᾶρχεταὶ νὰ μαλόνετε
 Γιὰ μὲν, ἀθῶα παιδοῦλα.
 Τότε κ' ἐγὼ γιὰ πείσμα τῆς
 Θὰ λυόνω ἔς τὴ ματιὰ σου,
 Ὡς ποῦ τὴν ἀγκαλιὰ σου
 Νὰ κάμω κατοικιὰ.

Νὰ γένω καναράκι σου
 Θέλω, γλυκερά μου ἐλπίδα,
 Καὶ νὰ μὲ ἡ μόνη τρέλα σου
 Κ' ἡ μόνη σου φροντίδα.
 Γλυκὸδροσο κελάιδημα,
 Ὅμοιο μὲ τὴ θεωριά σου,
 Νὰ χύνω ὀλόγυρά σου,
 Θεῖα κόρη, ἀγγελικιά.

'Σ τὸ ἀρμονικὸ τραγοῦδι μου
Θέλω νὰ μὲ λυγόνης
Καὶ νὰ ἄρχεσαι μ' ὀλόθ ρμα
Φιλιά νὰ μὲ νεκρόνης
Νὰ ζῆς μὲ τὰ τραγοῦδια μου,
Νὰ ζῶ μὲ τὰ φιλιὰ σου,
'Εγὼ νὰ μαι χαρὰ σου,
Καὶ σὺ γιὰ μὲ θεός.

"Ονειρο θέλ' ὀλόγλυκο
Τοῦ ὕπνου σου νὰ γένω,
Κ' εἰς τὸ πλευρό σου τρέμοντας
'Ολονυχτίς νὰ μένω·
Μέσῃ 'ς τὴ μοσχομύριστη
Κρινόπλαστή σου ἀγκαλῆ
Νὰ γέρνω τὸ κεφάλι
Νὰ σὲ φιλῶ νεκρός!

Ν' ἀχνίζης, ντροπαλούλα μου,
Νὰ τρέμησι, νὰ φοβᾶσαι
Καὶ νὰ ζυπνᾶς περιλυπη,
Καὶ πάλι νὰ κοιμᾶσαι,
Καὶ πάλι νὰ ξανάρχωμαι,
'Αγάπη μου ἀνθιομενη,
Καὶ σὺ αποκοιμισμένη,
Τὸ στρώμα νὰ φιλῆς!

Θέλω ὅπου κι' ἂν εὐρίσκεισαι,
'Οθε κι' ἂν μοῦ πλανᾶσαι,
'Εξυπνη ἢ κοιμουμένη
'Εμένα νὰ θυμᾶσαι.
'Η μνήμαις μας ἀχώρισταις
'Σ τὸν ἔρωτα νὰ ζῶνε,
Κι' ἂν θεὸς νὰ χωριστοῦνε
Ποτὲ νὰ μὴ μπορῆς!

Θέλω τὸ οὐράνιο βλέμμα σου
'Οπου καὶ νὰ γυρίζῃ
'Σ τὰ ἄνθια, 'ς τὴ γῆ, 'ς τὰ οὐράνια
Παντοῦ νὰ μ' ἀνικρίζῃ.
Καὶ μέσ' 'ς τὰ νέα τὰ στήθεα σου,
Δροσάτη λατορευτή μου,
Μὲ σοῦ μιλῆ ἢ σιωπῆ μου
'Οπου καὶ ἂν μοῦ βρεθῆς.

Τὸ πάθος μου τ' ὀλόφλογο
Θέλω νὰ σ' ἀκλουθᾶ,
Καὶ νὰ τὸ ἀκούῃς πικρότατα
Γιὰ μὲ νὰ σοῦ θεογγᾶ,
Νὰ λέγῃ: 'Ο νεῖός 'που ἐτρέλανες
Γιὰ σὲ τὸν κόσμο ἀφίνει...
Φιλιά καὶ δάκρυα δίνει
'Σ τὰ μέρη 'που διαβῆς.

"Αχ, τότε πλειά, ἐλπίδα μου,
Θὰ κλάψης, θὰ πονέσης,
Καὶ θὰ πετάξῃς τρέμοντας
'Σ τὰ στήθεα μου νὰ πέσης!
Μέσα 'ς ἐδάση ἀπάτητα,
'Σ ἐρημωμένα μέρη,
Χρυσό μου περιστέρι,
Μαζί σου θὰ πετώ!

Μακρὰ ἀπὸ τὰ βλέμματα
Τοῦ φθονεροῦ τοῦ κόσμου
'Ενα τραγοῦδι ἀτέλειωτο
Θᾶν' ἢ ζωὴ μας, φῶς μου.
Θὰ μ' ἔχῃς ἡλιος, κόσμο σου,
Θὰ σ' ἔχω γῆ, οὐρανό μου,
Θὰ λυόνῃς 'ς τὸ πλευρό μου
Κ' ἐγὼ θὰ ξεψυχῶ.

Θέλω νὰ μὰς ζηλεύουνε
Καὶ νὰ μὰς μελετοῦνε,
Καὶ τῆς ζωῆς τὰ θάσσανα
Μ' ἐμὰς νὰ λησμονοῦνε.
'Η ἀγάπη μας πρωτόπλαστη
'Σ ὅλη τὴ γῆ ν' ἀνθίσῃ,
'Αθάνατη 'ς τὴ χτίσι
Νὰ ζῆ 'σάν τὸ Θεό!

Φθόνος πικρός κι' ὀλόμαυρος
Τὸ Χάρο νὰ μαρᾶνῃ,
Κι' ὅσο καὶ ἂν τρέχῃ πίσω μας
Ποτὲ νὰ μὴ μὰς φτάνῃ.
'Σ τὸ κάθε μας ἀγκάλισμα,
Νὰ δέρνεται, ν' ἀφρίζῃ,
Μὲ λύσσα νὰ μουγκρίζῃ,
Κ' ἐγὼ νὰ σὲ φιλῶ!

'Σάν πλειά τοῦ Πλάστη ἢ θέλῃς
Μὲ κράξῃ ἀπὸ σιμά σου,
Τὰ ὑστερινά μου πέρνοντας
Φιλιά 'ς τὴν ἀγκαλιὰ σου,
Μέσα 'ς τὰ μαῦρα 'μάτια σου
Θωρῶντας τὴ μορφή μου,
Χαρούμενη ἢ ψυχὴ μου
'Ας πάῃ 'ε τὸν οὐρανό.
Καὶ θέλω... θέλω, ρόδο μου,
Νὰ μαρᾶθῶ, νὰ σούσω·
Χωρὶς νὰ ζῶ γιὰ σένανε
Γιὰ μὲ πρὸς τί νὰ ζήσω;
'Ας κάμῃ τὸ τραγοῦδι μου
Δικὴ μου τὴν καρδιά σου
Κ' ἐγὼ 'ς τὴν ἀγκαλιὰ σου
'Αθάνατος θὰ ζῶ!

Ι. Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ

ΠΑΡΑΠΟΝΟΝ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ Ι. ΒΗΛΑΡΑ

'Ετσι εἶναι, ναῖσκα τὸν καιρὸ
Ποῦ χαίροσσαν βαθμὸ λαμπρό,
γιατὶ πλουτοῦσαι,
'Σε τοῦτο, ὡς πρᾶγμα φανερό
Νὰ εἰπῶ τὸ ὄχι δὲν μπορῶ
μόνε σοῦ λέγω,

'Σε δλα ἦσαν θαυμαστές,
Παντοῦ καὶ πάντοτε γνωστές
καὶ φημισμένες.
Πῶς ἔχεις ἄδικο πολὺ
Νὰ δείχνῃς κάκισα χολή
κατὰ τοῦ κόσμου.

Μ' ἀφοῦ καὶ ἡ τύχη σου ἢ σκληρῇ
Τὴ σήμερο σὲ ὑστερεῖ
τὰ πρῶτα δῶρα,
Καλοστοχάσου το, κι' εὐθὺς
Σωστὰ θὰ πληροφορηθῆς,
πῶς ἀφ' τὴν τύχη

Μικροὶ μεγάλοι ἀρχινοῦ
Τελείως νὰ σ' ἀλησμονοῦν
νὰ μὴ σὲ ξέρουν!
Νὰ παραπονεθῆς 'μπορεῖς,
'Οποῦ σὲ ἀφῆκε χωρὶς
Χρυσὸ σαμάρι.

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

(Κατὰ τὸ Ἀγγλικὸ)

'Ελ' ἀδελφοῦλα μου καλὴ, ὁ ἥλιος νὰ, προβαίνει,
Καὶ μὲ τραγοῦδι ἀρμονικὸ τὸν χαίρειται τ' ἀηδόνι.
Καὶ τ' ἄνθια γλυκανοίγουνε τὸν μυροδάτον κόρφο·
Μεγαγαριτάσια δροσερὰ τὰ φύλλα εἰ' στολισμένα,
'Ποῦ ἕνα κλαδάκι ἂν τιναχθῇ μῦριας σταλιαίς θὰ πέσουν.

Τὰ λάρια τώρα παίζουνε και τὰ μικρὰ ζορκάδια
 Εἰς τοῖς μανάδες τους σιμὰ μὲ χίλια δυὸ παιγνίδια.
 Εἰς τ' ἀργυρόλαμπρα νερὰ γοργολυστροῦν ψαράκια,
 Καὶ τὸ μελίσι ἐργατικὸ, τὸ μέλι ἀνθολογᾷ.
 Ποτὲ δὲν ἀναπαύεται μὲ φιλοσόφου γνῶσι
 Ἔχει ἔς τὸ νοῦ του πάντοτε, τὸ πῶς ἢ ἐργασία
 Εἶνε πολὺ εὐγενέστερη ἀπὸ τὰς διακσιδάσεις.
 Τὸ κορυδῆλι (τὸ μικρὸ πετάει κατὰ τ' αἴρι,
 Καὶ τὸν ἀγκνημένο του τὸν ἥλιο γλυκοβλέπει,
 Κί' ἀναγαλλιάζει ἔς τὸ λαμπρὸ τῆς ἀνοιξὸς τὸ γέλοιο.
 Μαγευτικώτατη ἐποχὴ! Καὶ μεῖ; θὰ σὲ χαροῦμε
 Μαζὶ μὲ τ' ἄκακο πουλί! Ἔβγα, καλὴ ἀδελφὴ μου,
 Ἔβγα καὶ σὺ γιὰ νὰ χαρῆς τῆς ἐποχῆς τὰ κάλλη.
 Δὲν πρέπει μέσ' ἔς τὰ πούπουλα τὰ φρόνιμα παιδία
 Ἀξέγνωιστα νὰ κοιτώνται. Μὰς ἔδωκεν ὁ Πλάστης
 Τὸ χιμογέλοιο τῆς Αὐγῆς νὰ χαίρεται ἡ καρδιά μας
 Μ' ἀθῶα γὰρὰ σὰν τοῦ πουλιῦ, ἀλλὰ μὲ τὸ μελίσι
 Νὰ μὰς διδάξη ἠέλησεν ὁ ἀγαθὸς μας Πλάστης
 Νὰ μὴν περᾶμε ἀνώφελα ἔς τὸ κόσμον τῆ ζωῆ μας.

ΗΡΑΚΛΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ.

Τῶ ΝΕΑΡῶ ΠΟΙΗΤῆ Κ. Π.

Ἄποιοι πόνοι μύχιος τὸ στήθος μου βαρύνει,
 Τί προκαλεῖ τὸ δάκρυ μου ἀκράτητον νὰ ρέη.
 Πῶς ἢ ζωὴ μου ὡς λαμπρὰ πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς φθίνει,
 Ἄποϊον τὴν ψυχὴν μου πῦρ φλογίζει καὶ ἐκκίει,
 Μὴ ἐρωτᾶς ἠρώτησαν ὡς σὺ πολλοὶ καὶ ἄλλοι.
 Τὸ μυστικόν μου ἄφησε σιγὴ νὰ περιβάλλη.

Ἐντὸς στενῆς που φυλακῆς δεσμώτης ἂν στενάζη,
 Πτηνὸν κλεισθὲν ἐντὸς κλωβοῦ ἐὰν πενθίμως ψάλλη,
 Ἄρνιον ἂν εἰς λέοντος τοὺς ὄνυχας σφραδαίη,
 Πνιγόμενος ἐὰν κραυγὰς ἀπελπισίας βάλῃ
 Θὰ ἐρωτήσης διατί; ἀλλ' αἶμο! τί χρερᾶτω!
 Ἄφιν' ὁ χάρτης νὰ λαλῇ ἐνῶ τὰ χεῖλη φράττω!

Σιγὴ! καὶ πλέον μὴ ποτὲ κανεὶς μὲ ἐρωτήσῃ
 Συνέχω μόλις τὴν ψυχὴν νὰ ἀνοιχθῇ ἐτοίμη.
 Φοβοῦμαι, ναι, τὴν σιωπὴν μὴ αἰφνιδίως λύσῃ
 Καὶ εἶπῃ ποῖα φαίνομαι, καὶ εἶπῃ ποῖα ἤμην.

Μὴ μ' ἐρωτᾶτε, ἄκουσα τὸ πᾶν θ' ἀποκαλύψω.
 Ἄφήσατε ὡς ἐκρυπτον τοὺς πόνους μου νὰ κρύψω.

Μὲ λέξεις δὲν ἐκφράζεται ἡ τῆς ψυχῆς ὀδύνη.
 Εἶναι κακὸς διερμηνεὺς ἡ γλῶσσα τῆς καρδίας.
 Τὸ γέιλος ἄφες ἄφρωνον ὡς ἔμνευε νὰ μείνῃ,
 Εἰς βᾶθῦ σκότος... δὲν ἀρκεῖ φῶς ἀμυδρᾶς λυχνίας...
 Ναι! ὅ,τι εἶπω ἀσθενῶς τί ἔχω θὰ ἐκφράσῃ.
 Σιγὴ, σιγὴ καλλίτερον τὰ πάντα ἂς σκεπάσῃ.

† ΦΩΤΕΙΝΗ Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΔΟΥ

I. ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑ

Ο ΘΕΟΣ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

Ὁ Θεὸς τὸν θάνατον, λυτρωτὴν τῶν πόνων,
 ἔπερψεν εἰς ἄρρωστον ἄνδρα γεωπόνον
 νὰ τῷ δώσῃ ἀνεσιν τῶν δεινῶν καὶ κόπων,
 καὶ εἰς ἀναπαύσεως νὰ τὸν φέρῃ τόπον.
 Ἐφθασεν ὁ θάνατος, κ' ἐπὶ τῆς καλύβης
 τοῦ πτωχοῦ ἐκάθησεν ὡς ἡ ὄρνις ἴβις.
 Στεναγμοὶ ἠκούοντο οἰωγαὶ καὶ θρήνοι,
 ὅλη κατεσσίετο στέγ' ἢ καλαμίνη.
 Πέντε ἐξ ἀνήλικα, καὶ ἀπὸ μητέρα
 ὄρφανᾶ, τὸν θνήσκοντα ἔκλαιον πατέρα.
 «Θνήσκεις, πάτερ; ἐκραζον κύκλωθεν τῆς κλίνης»
 «καὶ ἡμᾶς τὰ ἔρημα, ἄχ! ποῦ μᾶς ἀφίνεις;»
 Ἦκουσεν ὁ θάνατος καὶ τὰ ἐλυπήθη,
 οἰκτιρμὸν ἠθικῆθησαν τ' ἀπονά του στήθη.
 Ἄπρακτος ἐπέστρεψεν εἰς τὸν κύριόν του,
 κ' ἐνταυτῷ φοβούμενος τὸν φρικτὸν θυμὸν του,
 ἄφρονος εἰς τοῦ οὐρανοῦ ἴστατο τὰς θύρας.
 —«Διατί, ὦ θάνατε, μὲ κενὰς τὰς χεῖρας;»
 —«Διὰ τὰ παντέρημα τίς θὰ προναήσῃ,
 αὐτὰν καὶ ὁ μόνος των βοηθὸς τ' ἀφήσῃ;»
 —«Τρέξε! εἶπ' ὁ Ἄναρχος, τρέξε ν' ἀποσπάσῃς
 «λίθον ἀπὸ τ' ἄμετρα βᾶθη τῆς θαλάσσης.»
 Εἶπε κ' εἰς τὴν θάλασσαν, δίχως νὰ βραδύνη,
 ὡς βολίς ὁ θάνατος [πίπτει] βουλοῦδίνῃ
 καὶ εἰς τὰ οὐράνια μετὰ τάχους Ἰσοῦ
 φέρει τὸν ζητούμενον λίθον τῆς ἀβύσσου.

— «Θραυσέ τον!» Εἰς δάκτυλα δ' ἴο τὸν λαμβάνει,
τὸν συντρίβει, κ' ἔνδον τοῦ σκώληξ ζῶν ἐφάνη.
Τότε ὁ Πανάγιος ἐκραξεν ὀργίλος,
καὶ ὁ θόλος ἔτρεμε τ' οὐρανοῦ ὁ κοῖλος·
— «Τίς εἰς τὰ ἀνήλια βάθη, ἀποκρίσου!
» συντηρεῖ τὸν σκώληκα τοῦτον τῆς ἀβύσσου;
» Τίς ἰμοῦ δι' ἅπαντα προνοεῖ τὰ ὄντα;
» τίς γινώσκει μέλλοντα, πρότερα, παρόντα;
» Τίς ἰμοῦ, ὦ καθαρχε! κάλλιον γνωρίζει
» ἢ ζῶν ἢ θάνατον πότε νὰ χαρίζῃ;»
Κ' ἐνταυτῷ τῷ σκῆπτρόν του αἰρ' ἡ δεξιὰ του,
διδ' εἰς τὸ μετάρφρονον μίαν τοῦ Θανάτου.
Ἦστραψε κ' ἐβρόντησε, τὸν κατακωφώνει,
καὶ κωφὸς ὁ θάνατος ἀπὸ τότε μένει.
Μάταια τὰ ὄπτα του ὁ κλαυθμὸς μας κρούει·
δὲν ἀκούει δέησιν, θρήνουσ' δὲν ἀκούει.

ΣΤΗΘΟΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ

Τὸ στήθος μας κ' ἡ Θάλασσα κάμμιά φορὰ πῶς 'μοιάζουσ'
Ὅταν ἀνέμοι ἄγριοι καὶ πίκρες τὰ ταραζοῦν.
Τὸ στήθος μας οἱ στεναγμοὶ, καὶ τὸ γιγλὸ ξεσγίζουσ'
Τὰ ὄργισμένα κύματα 'ποῦ ἀπάνω του ἀρμενίζουσ'.
Ἡ Θάλασσα 'ς τὸν οὐρανὸ πὰ σύννεφα ἀπλόνει,
Τὸ δάκρυ ἀπὸ τὸ στήθος μας τὸ μάτι μας θαλόνει,
Βρίσκει ὁ γιγλὸς ἀνάπαυσι 'ς τὸ ἤσυχο λιμάνι,
Τὸ στήθος 'σάν πεθάνη.

Ε. ΣΤΡΑΤΟΥΔΑΚΗΣ

ἜΣ ΤΗΝ ΑΝΑΡΡΩΣΙ ΤΗΣ Δ. ΔΟΣ Α***
(ΚΑΤ' ΕΝΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΦΙΛΟΥ Σπ. Δ. Κ.)

Νῆξερές 'σάν ἀρρώστησες πῶς ἔκανα γιὰ σένα,
Τώρα 'ποῦ γίνηκες κατὰ τί θάκανες γιὰ μένα;
'Εσθονες κ' ἐσθον' ὅπο με καὶ κόσμος, καὶ πνοή μου,
'Φθειρόταν' ἡ ζωούλα σου κ' ἀπόθνησκε ἡ δική μου.
Πῶς λαχταροῦσα νὰ σε ἰδῶ! πόσο πικρὰ πονοῦσα!
'Στ' ἀτέλειωτα ἡμερόνυχτα ὅπου γιὰ σε ἄγρυπνοῦσα,
'Σ' ἔφερν' ὁ νοῦς μου ἰσχυροῦλ', ἀγνή, μετὰ μαλλιά ριμμένα,
Μετὰ τὰ χροάκια διαφανῆ, τὰ μάτια πλανημένα·
Καὶ πότε οὐράνιο ἀνάτρεφες τὸ βλέμμα 'ς τὴν Περθῆνο,

Ἐὰν νῆκανες παράκλησι, 'σὰ νῆλγες «πεθαίνω!»
Καὶ πότε χαμογέλουσες, λές κ' ἀκουγες τραγούδι,
Λές κ' εἶχες γύρω σου χιραῖς, καὶ γέλοια, κ' ἀγγελουδιὰ.
Κ' ἐγὼ σοῦ μέτραα ταις στιγμαῖς μ' αἰώνιο καρδιοχτύπι...
Ἄ! εἶν' ὁ Χάρος περὶ γλυκὸς ἀφ' τῆ δικῆ μου λύπη.
Γῆ καὶ οὐρανὸς κρεμάστηκε γιὰ μένα 'ς τὴ ζωῆ σου·
Καὶ θᾶδινα χίλιας ζωαῖς γιὰ ἄλλη ἀσ' τῆ δικῆ σου!
Τὰ πάντα θᾶδινα! μ' ἀφοῦ καὶ ὁ θάνατος ἀκόμα,
Σὰν ἦλθε τὸ παρθενικὸ νὰ σοῦ σφραγίσῃ πτόμα,
Δειλιάζει καὶ πισθοδρομεῖ, καὶ πέφτει μαγεμμένος,
Κ' εἶδες ὁ Χάρος νὰ σπαρνᾷ μπροστά σου νεκρωμένος,
Τί θέλεις νῆκανε, μὰ τί, καρδιά σὰν τῆ δικῆ μου;...
Ἄχ! μὴ μετράς τὸ πάθος μου καὶ μέτραα τῆ ζωῆ μου.—
'Δάκρυσε ὁ Χάρος κ' ἔπεσε 'μπροστά 'ς τὴν ἁμαρτία σου,
Θὰ κλάψῃ τάχα καὶ γιὰ με κάμμιά φορὰ ἡ καρδιά σου;
ΕΤΟΙΜΟΡΡΟΠΟΣ

ἜΣ ΤΟΥΣ ΣΤΙΧΟΥΣ ΜΟΥ

Εὐγάτε, στίχοι, ἐλευθεροὶ, κ' ἂν ὁ σοφὸς, ἡ κόρη
Τὰ μάτια τους δὲν στρέψουσι 'ς ἐσᾶς γιὰ μιὰ στιγμή,
Θὰ σᾶς διαδᾶζουσι πάντοτε οἱ πονηκοὶ καὶ οἱ σκόροι,
Οἱ μόναι λόγιοι πῶμειναν 'ς τὴ μητρική μου γῆ!

Σ. ΜΑΡΤΖΟΥΚΗΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

Ὁ συμπαθὴς καὶ ἐμπνευσμένος τῶν Μνημοσύνων ποιη-
τῆς ἐγεννήθη ἐν Λευκάδι τῇ 2 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1824 ἐξ εὐ-
πόρου οἴκου, καταλεχθέντος εἰς τὴν χρυσῆν τῆς Λευκάδος βίβλον τῇ
26 Μαΐου τοῦ 1702. Ὁ οἶκος οὗτος κατήγετο ἐκ τῆς κόμης Βαλαώ-
ρας, περιοχῆς Λαύρου, ὀλίγας ὥρας τῆς Ἄρτας ἀπεχούσης. Ὅτε πε-
ρὶ τὰ τέλη τοῦ 12' αἰῶνος ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτη-
σίας προσεπάθει νὰ μάχηται, οἱ ἀρματοῦλοι Χρῆστος Βαλαωρίτης καὶ
ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μόσχος, ἀτρόμητοι γενόμενοι, διὰ τῶν ὅπλων, ἔλα-
θον παρὰ τῆς Ἑνετικῆς Κυβερνήσεως, εἰς ἀντάλλαγμα τῶν ἀγώνων
των καὶ τῆς καταστροφείσης περιουσίας των, γαίας εἰς τὴν Λευκά-
δα, ἐνθα μετώκησαν. Ὁ Μόσχος ἐτέκνωσε τὸν Γεώργιον καὶ τὸν Ἀνα-
στάσιον, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος διεκρίθη μαχόμενος κατὰ τῶν Τούρκων εἰς
ναυμαχίαν ἐν τῷ Κερκυραϊκῷ πορθμῷ, τῷ 1716. Ὁ δὲ δεῦτερος
υἱὸς ἔλαβε τέκνα, ἐξ οὗ ἐγεννήθησαν ὁ Ἀναστάσιος, ὁ Εὐστάθιος

και ὁ Ἰωάννης, πατήρ τοῦ ποιητοῦ, διακριθεὶς ἐπὶ Ἀγγλικῆς προσασίας ὡς ἀντιπρόσωπος καὶ γεροῦσιαστῆς.

Εἰς τὸν Ἀριστοτέλην ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐφαίνετο ἡ εὐκλῆρεια τῆς φύσεως καὶ ὅσων ψυχικῶν ἠμολίρησε προτερημάτων. Μαθὼν τὰ πρῶτα γράμματα, ἐν τῇ Λευκαδίᾳ δευτερεύοντι σχολείῳ, μετέβη εἰς τὴν ἐν Κερκύρᾳ Ἀκαδημίαν. Μετὰ ταῦτα πρὸς ἐμπειρωτέραν ἐκπαίδευσιν μετέβη εἰς τὴν Ἑσπερίαν. Συμπληρῶν τὰ ἐν Γενεύῃ μαθήματα ἀπήλθεν εἰς Παρισίους ἐνθα ὑποστάς τὰς νενομισμένας ἐξετάσεις, ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὴν σχολὴν τοῦ δικαίου, ἀλλ' ἔνεκεν ἀσθενείας ἐπανεκκμύψεν εἰς τὴν πατρίδα τὸ πρῶτον ἔτος. Μετὰ δύο ἔτη μεταβὰς εἰς Ἰταλίαν, ἐν τῷ τῆς Πίζης Πανεπιστημίῳ, ἐγένετο διδάκτωρ τὰ νομικά.

Ἐπιστρέψας εἰς τὴν Λευκάδα δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξασκήσῃ τὴν ἐπιστήμην, ἀλλ' ἀφιέρωθη ὅλως εἰς τὰς Μούσας. Ἡ φύσις εἶχεν αὐτὸν προικίσῃ διὰ πολλῶν προτερημάτων, ἐν οἷς, καὶ τὸ τοῦ οἴστρου καὶ γοιμότητος. Τοῦτο ὅμως δὲν ἤρκει. Ἐνῶ ἐσκόπευε νὰ θεραπεύσῃ τὰς Μούσας καὶ γείνη ὁ πιστότερος αὐτῶν λειτουργὸς, ἐνέσκηψεν εἰς μελέτας πρὸς ἀπόκτησιν πλείονων γνώσεων καὶ ὅπως κρατιῦν τὴν φαντασίαν αὐτοῦ, καθότι δὲν ἀρκεῖ νὰ εἶνε τις ἐκ γενετῆς ποιητῆς, πρέπει ἐκ τῶν ἐνότων νὰ κλλιερῆγῃ τὸ θεῖον χάρισμα, ὅπερ ἔλαβεν, ἄλλως τε δύσκολον εἶνε νὰ δημιουργῆ ἀληθῆς μνημεῖον ποιητικόν. Ὁ Ὁράτιος πάνυ ὀρθῶς λέγει ἐν τῇ Ποιητικῇ:

.....Ego nec studium sine divita vena,
Nec rade, quid possit, video ingenium alterius, sic
Altera poscit opem res ; et conjurat amice.

Ἐνεκα τοῦ ζήλου πρὸς τὴν ἐμάθησιν ἐγένετο κάτοχος γλωσσῶν τινων καὶ πολλῶν γραμματολογιῶν. Ἐκ τῶν μελετῶν αὐτοῦ θυμήρης ἦτο ἡ μελέτη τοῦ πολυπαθοῦς ἑλληνικοῦ βίου καὶ δὴ τῶν Ἑλλήνων ἐκείνων τῶν ἐργασθέντων ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Ὁ Βαλαωρίτης ἦτο εἰς τῶν ὀλιγίστων ποιητῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἀσχοληθέντων περὶ τὴν ἱστορικὴν ἔρευναν. Οὐ μόνον ἐμελέτα τοὺς ἱστορικοὺς καὶ τοὺς χρονογράφους, ἀλλὰ εἰσχωρῶν εἰς τὰ ἀρχαιοφυλακεῖα προσεπάθει ἀπὸ τὰ πλήρη κωνιορτοῦ ἐκεῖνα χαρτῖα νὰ ἐξαγάγῃ τὴν ἀλήθειαν, νὰ μελετήσῃ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀρματωλῶν, ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Λευκαδος, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν σπουδαίων ἐν τῇ Κυρᾷ Φροσύνη καὶ τῷ Διάκω ἐγγράφων. «Θεμέλιον τῆς νέας ἑλληνικῆς ποιήσεως, ἔλεγεν ἐν τῷ προλόγῳ τῆς Κυρᾶς Φροσύνης, πρέπει νὰ εἶνε ἡ πιστὴ ἐξιστόρησις τῶν παθῆμάτων καὶ τῶν μαρτυριῶν τοῦ ἔθνους, ἡ δικνεκὴς τοῦ ἑλληνισμοῦ πρὸς τὸν ξενισμὸν πάλιν...» Ἐντὸς τῶν ὁρίων τούτων πρέπει νὰ ἀνιχνεύωμεν καὶ τὴν ἀληθῆ πηγὴν τῆς ἡμετέρας ποιήσεως, ἥτις πρὶν ἢ μεταβληθῇ εἰς λυρικὴν ἢ δραματικὴν, ὀφείλει νὰ λάβῃ ἠρωϊκὴν, τούτεστιν ἐπικὴν μορφήν λέγων δὲ ἐπικὴν, ἐννοῶ τὴν ποιήσιν, ἥτις ἀνεξαρ-

τήτως ἰδιαιτέρων τινῶν κανόνων στηρίζεται κυρίως εἰς τὴν ἱστορίαν, προτίθεται δὲ σκοπὸν αὐτῆς τὴν ἐξύμνησιν σημαντικοῦ τινος γεγονότος ἀναγομένου εἰς ἠρωϊκοὺς χρόνους, μυστηριωδῶς περικεκαλυμμένους ὑπὸ τῆς νεφελώδους παραδόσεως καὶ τῆς ἀμυδρᾶς ἀπομνημονεύσεως τῶν χρονογράφων καὶ τῶν γερόντων.

Αὕτη ἦτο στερεὰ πεποιθήσις του, καθότι, μετὰ ὀκτὼ ἔτη ἐν τῷ προοίμιῳ τοῦ Διακῶ ἐγραψεν: «Ἡ δημοτικὴ ἑλληνικὴ ποιήσις ἐκ πτῶν μυθῶν τῆς ἱστορίας ἐκπορευομένη, κυρίως προτίθεται τὴν ἀσχοιῶν ἀφήγησιν τῶν γεγονότων, περικοσμοῦσα μὲν καὶ χρωματίζουσα αὐτὰ ποικιλοτρόπως πρὸς ἐκφανεστέραν τοῦ θέματος διατρέψωσιν, ἀλλ' οὔτε τὴν παραμόρφωσιν τῆς ἀληθείας ἀνέχεται οὔτε τὴν ἀποσιώπησιν, ὅταν δι' αὐτῶν καταστρέφονται αἱ αἰθέσεις ἐπὶ πῶν ἐγείρονται αἱ ἰδανικοὶ αὐτῆς πύργοι... Ἱστορία λοιπὸν τούτεστιν ἀλήθεια εἶνε ἡ κυριώτερα βᾶσις τῆς ἔθνικῆς ποιήσεως καὶ ὀδυνῶν καὶ ἀξιοδάκρυτον εἶνε ὁσάκις ἐκ τῶν περιστάσεων τῆς ἐποχῆς ἢ τῆς ὀλιγωρίας τῶν χρονογράφων τινὰ ἔκ τῶν σημαντικωτέρων γεγονότων ἐκτίθενται ἀνακριθῶς καὶ συγκεχυμένως.»

Ἐν τότῳ γεννηθεὶς γείτονι τῇ Ἀρκαδίᾳ, ἐν τότῳ ἐνθα πολλάκις τῶν Ἀρματωλῶν ἦτο τὸ προπύργιον, ἐδυνήθη νὰ ἀποθησαυρίσῃ παραδόσεις καὶ ἀναμνήσεις. Οὐδενὸς κόπου καὶ πόνοι ἐφείδετο ὅπως μάθῃ καὶ αὐτὰ τὰ μικρὰ ἐπεισόδια καὶ αὐτὰς τὰς φημηγορίας. Ὁ μέγας τῆς Γερμανίας ἱστορικὸς Ράγκε ὀρθῶς λέγει: παράδοξον εἶνε ὅτι ἡ ἱστορία ὁσάκις μεταβαίνει εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ, πάντοτε λαμβάνει μυθολογικὴν μορφήν. Τὰ πρόσωπα γίνονται τραχύτερα, δυνατώτερα, ὁμοιάζουσι τρόπον τινὰ πρὸς σαφεῖς ἰδανικόν· τὰ γεγονότα ἀναπτύσσονται χαρακτηριστικώτερον, αἱ δὲ δευτερεύουσαι περιπτώσεις καὶ αἱ συνεργούσαι αἰτίαι λησμονοῦνται. Καὶ αὐτὰ τὰ γεγονότα θεωρηθέντα ὑπό τινων, διηγούμενα ἀκολούθως ἀπὸ στόματος εἰς στόμα παραμορφοῦνται ἐνίοτε κατὰ τὴν φαντασίαν ἐκάστου ἢ κατὰ τὸ συμφέρον. Ὁ Βαλαωρίτης ὅμως ἐπιτηδεῖως ὠφελεῖτο ἀπὸ ὅ,τι δῆποτε ἐζήρχετο τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ὁ Βαλαωρίτης δὲν ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν μετὰ τῆς Ἐλοῦζης, θυγατρὸς τοῦ τὰ μάλιστα ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν γραμμάτων γνωστοῦ Διμηλίου Τυπάλδου. Τίνι τρόπῳ ἐπρεπε νὰ ἀνατροφῆν νὰ λάβῃ ἡ κόρη αὐτῆ, πρὸς τὸν πατέρα ἐγραψεν ἐκτενῆ ἐπιστολὴν ὁ δεινὸς Ὠμασεὸς, τυπωθεῖσαν ἀκολούθως ἐν τῷ πολυτίμῳ βιβλίῳ *De'll' Educazione*, ὑπὸ τὸν τίτλον *Di quella educazione che comincia con la vita*. Ὁ οἰκογενειακὸς αὐτοῦ βίος δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχῆς ὡς ὁ ποιητικὸς. Ἐν βραχεὶ διαστήματι ὁ θάνατος τοῦ ἀφῆρπασε τοὺς γονεῖς καὶ τὸν πρῶτον τοῦ ἑριότος του καρπὸν, τὴν περιληφμένην αὐτῷ Μαρίαν, τὴν ὁποίαν ἀπθηνάτισε διὰ τοῦ ψυχῶσ α β ἄ τ ο υ. Τῷ 1857 ἐγραψε πρὸς τὸν πενθερὸν του. «Οἱ χρόνοι παρέρχονται καὶ ὁ θάνατος ἐχάραξεν ἤδη ἐπὶ τοῦ μετώπου μου τὰς πρῶ-

»τας ρυτίδας. Ἦρπασεν ἀνηλεῶς ἀπὸ τῶν χειλέων μου, τὸ πρῶτον
»άνθος, τῆς ἀγάπης μου !... Αἰσθάνομαι ἀκόμη ἐπὶ τῆς καρδίας μου
»ῶλον τὸ βάρος τοῦ χρώματος τὸ ὁποῖον ἔριψα ἐπὶ τῆς Μαρίας μου !
»Εἰς τρεῖς μῆνας ἔβησα τὴν μητέρα μου καὶ τὸν πατέρα μου !...
»Ἐμείνα ὄρφανός !... Αἰ ἐπανειλημμένα αὐταὶ καταστροφαὶ μ' ἐπλή-
»νωσαν καιρίως. Ἐστέναξα ἐκ βάθους καρδίας μου, ἡμέραν καὶ νύ-
»κτα. Ἐξήντησα τὰς δυνάμεις μου. Ἦσθανόμην τὴν χεῖρα τοῦ θα-
»νάτου σφραγίζουσαν τὰ βλίφραρά μου.» Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Μα-
»ρίας ἀπέκτησε καὶ ἄλλα τέκνα, τὸν Ἰωάννην, τὸν Διμήλιον, τὸν Ἀν-
»δρέαν, τὴν Ναθαλίαν (ἀποθανούσαν) καὶ τὴν Ὀλγαν.

Ὡς πολιτευόμενος δὲν ἦτο εὐκταφρόνητος, καθὼς τὸ ἰδανικὸν εἶχε
τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους. Εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἰόνιον Βουλὴν ὡς ἀντι-
»πρόσωπος τῆς Λευκάδος, συνετάχθη τοῖς ἐπιδιώξασιν τὴν προστασίαν
τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἀλλ' ἀνεξάρτητος ἐφάνη ἅμα δὲ καὶ γνή-
»σιος πατριώτης. Ἄν κινὰ ἐξετάσωμεν τὸ πρᾶγμα, δὲν ἀνήκειν εἰς οὐδὲν κόμ-
»μα. Ἰπεστήριζε πᾶν ὅ,τι ἦτο χρήσιμον εἰς τὴν πατρίδα καὶ συνη-
»γόρει ὑπὲρ παντὸς ἀντικειμένου ὠφελίμου εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐξο-
»σπάστως sui generis ὢν, συνεργάσθη μετ' ὅλων τῶν τότε ἐπτανησια-
»κῶν κομμάτων. Ἀδιάφορον τῷ ἦτο ἂν προϋτείνετο καλὸν τι καὶ πα-
»ρὰ αὐτῶν ἐκείνων τῶν καταχθονίων ἦτο λυσιτελεῖν, ἤρκει, τὸ ὑπε-
»στήριξεν. Ἐνίοτε ὅμως ἀγορευόντος ἐθαύμαζε τις τὸν ἐνθουσιῶντα φιλόπατρι-
»πλήρη ἰδανικοῦ ἀλλ' οὐχὶ τὸν ἐαδριθῆ πολιτικόν.

Ὡς βουλευτῆς, τὸ πρῶτον ἐξελέγη τὸ 1857. Ἡ ἀπαγγελία αὐτοῦ ἐπρο-
»ξένει ἐντύπωσιν. Κατεῖχε τὸ μυστήριον τοῦ εὐ λέγειν, ἦτο ἡδυσπῆς,
»εὐφωνος καὶ λιγυρὸς ἀγορευτής. Ἐν τινι ἀγορεύσει ἐν τῷ Ἰονικῷ Βου-
»λευτηρίῳ ἔλεγε: «Προκειμένου περὶ ἐθνικοῦ ζητήματος δὲν μοι ἐπιτρέ-
»πεται νὰ μείνω σιωπηλός· αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκφράσω καὶ
»ἐγὼ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τὰς ἰδέας μου, θέλω δὲ τὸ
»πράξει μετὰ παρηφίας. . . . Ἡμεῖς οἱ νέοι Ἕλληνες δὲν ἐμμε-
»θα τάχα οἱ κλαδίσκοι τοῦ μεγάλου ἐκείνου δένδρου, οὗ τινος ἀπὸ
»ἀναριθμητῶν ἤδη χρόνων τὴν μὲν κορυφὴν μαστίχοισι κερανοὶ καὶ
»καὶ θύελλαι, τὰς δὲ ρίζας ποτίζουσιν ἢ γολῆ καὶ τὸ αἷμα; Καὶ
»μῶλοντοῦτο ὑπάρχουμεν, καὶ τὸ δένδρον θάλλει. Δὲν ἀνήκομεν ἡμεῖς
»ἄρα γε εἰς τὸ ἔθνος ἐκεῖνο, ὅπερ ἀπὸ αἰῶνων ἤδη ἐσυνήθιζε νὰ
»βζῆ ἐν τῷ θανάτῳ καὶ ἀταράχως νὰ ἐκφράζηται ἀντηχοῦντα εἰς τὰς
»σῆκῶς του τὸν κρότον τῆς σκαπάνης, ἀφότου πολιτικοὶ νεκροθάπται
»δὲν τῆ ἀπογνώσει αὐτῶν, κηρύξαντες ἡμᾶς τεθηκότας, ἤλθον ἐπὶ
»στοῦ ἡμετέρου ἐδάφους; καὶ ἤρχισαν νὰ ἐξορτυτῶσι τὸ μνήμα ὅπως
»μας ἐνταφίσωσι; καὶ μῶλοντοῦτο ζῶμεν. Τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος δὲν
»ἐπέθανε, ὄχι, μὰ τὸν Θεόν, δὲν ἀπέθανε, ζῆ... ποῖαν τινὰ ἰδέαν
»ὁ Ἴόνιος λαὸς συλλαμβάνει σήμερον περὶ τοῦ ζητήματος; Τὸ θέλει
»πᾶγέρωχον, ἀλλὰ θέλει νὰ τὸ ἴδῃ καὶ πραγματοποιούμενον. Ἐχει
»κεκοίθῃσιν ὅτι παρήλθον ἤδη ἅπασαν τὴν τροχίαν τῆς ἰδανικότη-

»τος καὶ ὅτι πρέπει νὰ εἰσέλθῃ εἰς ἄλλην σφαῖραν, τὴν σφαῖραν, τὴν
»σφαῖραν τῆς πραγματικότητος, θέλει νὰ τὸ ἴδῃ πίπτον ὑπὸ τῆς αἰ-
»σθησέως του.» Τὴν Ἐνωσιν πάντοτε σκεπτόμενος, ἐφθασε τέλος
καὶ ἡ ὥρα ἐκείνη καθ' ἣν, συνυπέγραψε καὶ αὐτὸς τὸ ψήφισμα, καὶ
»ἀκολούθως ἤξιώθη καὶ νὰ καταλεχθῆ μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς, μελλούσης
»νὰ προσφέρῃ τῷ βασιλεῖ Γεωργίῳ τὴν Κυριαρχίαν τῆς Ἑπτανήσου.
»Ἀφιχθείσης τῆς Ἐπιτροπείας ἐνταῦθα, ὁ Βαλαωρίτης ἀπήγγειλε τὴν
»γνωστὴν ἐκείνην Ὁδὴν:

Ἄνοιξε, μάννα μας γλυκεῖα, τὴν ἀφθαρτὴν καρδιά σου,

Κὴ ἀγκάλιασέτα τὰ φτωχὰ, τὰ μαῦρα τὰ παιδιὰ σου.

Καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Βουλῇ, ἐτήρησε πορείαν ἐλληνοπρεπῆ. Ἴδου τὴ
»ἔλεγε τοῖς Ἕλλησι κατὰ πρῶτον. «Ἐάν καὶ ἀσθμαίνοντες καὶ κεκμηκότες λι-
»μνιζόμεθα εἰς τοὺς κόλπους τῆς πολυπαθοῦς μητρὸς μας, ἐσμέν πρό-
»θυμοι, ἂν ἡ χρεῖα τὸ καλέσῃ, νὰ παλαιώσωμεν ὑπὲρ αὐτῆς μέχρως οὐ
»ἀπομένει πνεῦμα ζωῆς εἰς τὰ στήθη ἡμῶν καὶ ρανίς αἵματος εἰς
»τὰς φλέβας μας... φέρομεν μετ' ἡμῶν τὴν ἀκλόνητον ἀπόφασιν νὰ συνερ-
»γασθώμεν ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἐνοουόντες ὅτι ἡ προσάρτη-
»σις τῆς Ἑπτανήσου δὲν πρέπει νὰ μείνῃ ἄγονος καὶ στείρα· δὲν
»φέρομεν μετ' ἡμῶν οὔτε συμπαθείας οὔτε ἀντιπαθείας κατὰ τῆς
»δεῖνα ἢ δεῖνα πολιτικῆς μερίδος· δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμπιστευθώμεν
»τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐθνικοῦ σκάφους εἰς χεῖρας τοῦ τυχόντος, ἀλλ'
»εἰμεθα μετ' ἐκείνου τοῦ Κυβερνήτου, ὅστις οἷοςδήποτε καὶ ἂν εἴνε, ἀ-
»ποδείξῃ διὰ τῶν ἔργων ὅτι εἶνε κατάλληλος νὰ κυβερνήτῃ.»

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1868 ἀπεχώρησε δυστυχῶς τοῦ ἐνεργοῦ πολιτι-
»κοῦ βίου, συνεπεία περιστάσεως μὴ προξενήσασθαι τιμὴν εἰς τὰ τῆς Βου-
»λῆς χρονικά. Ἐν στιγμῇ ἐρεθισμοῦ ἀπεπειράθη ἐπιθεῖσιν κατὰ συν-
»αδέλφου αὐτοῦ, καὶ οὕτω προῦκλήθη ἀποδοκιμασία αὐτοῦ ἐκ μέρους τῆς
»Βουλῆς. Ὁ Βαλαωρίτης ἀδίκως ἀπεδοκιμάσθη.

Ἐκτοτε δὲν συνήνεσε νὰ δεχθῆ τὴν ἐπιμόνωσιν καὶ ἐπανειλημμένως προ-
»σενεχθεῖσαν αὐτῷ ὑποψηφιότητα τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς αὐτῆς πατρί-
»δος. Ὁ Βαλαωρίτης δὲν ἦτο ἄνθρωπος διὰ τὸ βουλευτήριόν μας ἦτο
»ἄνθρωπος ἔχων αἰσθήματα τῶν ἀνδρῶν τοῦ εἰκοσιένα, ἔχων ὑπεράνω
»παντὸς ἄλλου τὴν Πατρίδα καὶ οὐχὶ τὸ Συμφέρον. Ἐχων ἐν τῷ νῶ
»τὴν μεγάλην ἰδέαν καὶ βλέπων πάντοτε πρὸ αὐτοῦ Ἑλλάδα ἀγνήν,
»ἀποστρεφόμενην τὸν ζενισμόν καὶ τὴν δουλείαν, καὶ ἐργαζομένην εἰλι-
»κρινῶς πρὸς τὸ μεγαλεῖον. Τοιαύτην Ἑλλάδα ἦτο ἀδύνατον νὰ ἴδῃ
»διὸ ἐπῆλθεν αὐτῷ τελεία ἀπογοήτευσις. Ἡ λύπη αὕτη, αἰ οἰκο-
»γενειακαὶ δυστυχίαι, τὸ καρδιακὸν νόσημα, ἐπετάχυναν τὸν θάνατον αὐτοῦ.

Ἐζήτηε Ἑλλάδα ζῶσαν, ἀλλὰ ματαιῶς, διὸ ἠναγκάζετο δίκην ἱστο-
»ριοδίφου ἀπὸ βιβλία καὶ ἀρχεῖα νὰ ἀνεύρῃ ἰδανικὸν δυνάμενον νὰ ὑ-
»ψώσῃ τὴν διάνοιαν του, καθότι εἰς τοὺς ζῶντας Ἕλληνας δὲν εὐ-
»ρίσκεν ὅ,τι ἡ καρδιά αὐτοῦ ἐπέθυσε. Θόρυβος γίνεται παρὰ τῆς νεολαίας περὶ
»πατρίδος, ἀλλ' ὁ πραγματικὸς σκοπὸς εἶνε ἐνίοτε τὸ ἀτομικὸν συμφέρον καὶ

ούτω; ὁ μεγαλειότερος δημοκόπος ἀπὸ τοῦ ἀπλουστέρου θεωρεῖται ὡς καλλίτερος πατριώτης! Τὸ ἰδανικὸν τῶν ἀνδρῶν τοῦ εἰκοσι-
 ἑνα δὲν ἐπραγματοποιήθη εἰσέτι. ἀΜὴ δεχθῆτε ἦθη νέκ, ὁ ἀγὼν
 δὲν ἐπεράνην ὀρθῶς συνεβούλευσεν ὁ ποιητὴς Ζαλοκώστας. Καί μετ'
 ἄλλους ψυχῆς ὁ Βυλαωρίτης ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ Διάκου ἔλεγεν:
 «Τὸ πολεμικὸν πνεῦμα τῆς φυλῆς ἐσβέσθη, τὰ τέκνα τῶν διαση-
 μωτέρων ἀρχατωλῶν μετεωροφώθησαν εἰς δικηγορίστους. Συγκρίνων τοῦς
 ἀγῶνας ἐκείνων πρὸς τὴν νάρκωσιν καὶ τὴν ἀπάθειαν τῶν ἀμέσων
 αὐτῶν διαδόχων, καταλαμβάνομαι ὑπὸ ἀνεκφράστου ἀπελπισίας.»

Ἡ φιλοπατοία αὐτοῦ ἦτο ἄλλα γνωστή. Τῷ 1854, ὅτε ἡ Ἑπει-
 ρος ἠγέρθη, ἐμπλησθεῖς ὑπὸ ἐθνουσιασμοῦ ἐπήδησε ταχέως ἐπὶ τῶν
 κορυφῶν τοῦ Πίνδου. Συνεπήνεγκε χρήματα καὶ ἐξώπλιζε μαχητὰς
 Λευκαδίους. Τῷ 1860 μνηθεῖς τὰ ἀπέρρητα τῶν Ἀνατολικῶν κομη-
 τάτων, συνήργει ὑπὲρ τῆς αἰσίας λύσεως. Τῷ 1861 ὅτε ὁ ἐν Πα-
 ρισίοις Γεράρδος συνεβούλευε τὸν διαμελισμὸν τῆς Τουρκίας, καὶ ἄλ-
 λοι τὴν σενέουσιν τῶν τε Ἑλλήνων καὶ Σλάβων, ἐνήργει ὡς ἀπε-
 σταλμένος σφοδρότατα, δραμῶν εἰς μὲν τὸ Μαυροβούνιον, συνεισέ-
 ρων χρήματα, εἰς δὲ τὴν Ἑπειρὸν καὶ Θεσσαλίαν ἕνα ἐξεργεῖν διὰ τῶν
 λόγων εἰς τοὺς κατοίκους αἰσθήματα ἐγέρσεως. Τῷ 1867 ἅμα ἐξεργά-
 γη ἡ κρητικὴ ἐπανάστασις προσέφερε χρήματα καὶ ἐνήργει ὡς ἀτο-
 μον καὶ ὡς μέλος, περιέβηκε δὲ καὶ τὰ ἄθωκ πλάσματα ἀπερ-
 τὴν σκληρότητα τῶν Ὀθωμανῶν ἀπέφρευγον. Τῷ 1878 ὅτ' ἐκ νέου
 ἐν Ἑπειρῷ ἠκούσθησαν ταραχαὶ καὶ ἀπόπειραι ἐγένοντο νὰ τιναχθῆ
 ὁ ζυγὸς, ἀμείσως περιήγαρις ἀναδεχθεῖς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Λευκάδι
 κομητάτου σπουδαίως εἰργάσατο. Δὲν ἐζήσεν ὁμως νὰ ἴδῃ τὴν Ἑλ-
 λάδα κατὰ τι γενομένην μεγαλειτέραν, καθότι ἀπέθανε τῇ 24 Ἰουλίῳ,
 τοῦ ἔτους 1879.

(ἔπεται συνέχεια)

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΜΙΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Παρακαλοῦνται διὰ ΠΑΝΥΣΤΑΤΗΝ φορὰν οἱ εἰσέτι καθυστεροῦντες τὴν
 εὐτελεστάτην πρὸς τὸν ἈΝΘΩΝΑ συνδρομὴν των, ν' ἀποτίσωσιν αὐτὴν ἅ-
 μα τῇ παραλαβῇ τοῦ παρόντος φυλλαδίου, διότι βεβαιουμέν αὐτοὺς ὅτι μεί-
 ζονα τῆς ἐπενεχθησομένης ἡμῖν πικρίαν θὰ αισθανθῶσιν. Οὐδεμία δὲ ἀνα-
 βολὴ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ὀνομάτων αὐτῶν θέλει λάβῃ πλέον χώραν, καὶ
 πρῶτον ἀρξόμεθα ἀπὸ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὄλωις ἀνυποφόρων καταστάτων.